

Facultat de Psicologia, Ciències
de l'Educació i de l'Esport **Blanquerna**

Universitat Ramon Llull

La transició de primària a secundària: una assignatura pendent?

Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna. Ramon Llull

Grau en Educació Primària. Treball de Fi de Grau

Autora: Alba Serrano i Martínez. Tutora: Maribel Cano Ortiz

Data de lliurament: 19 de maig de 2017

Resum: Aquest estudi pretén conèixer les concepcions dels diferents agents educatius: administració educativa, equips directius i professorat d'escoles i instituts i alumnat abans i després de fer aquest canvi, pel que fa a la transició de l'Educació Primària a la Secundària en els centres educatius de titularitat pública. Per tal de dur a terme la investigació s'han fet entrevistes semi-estructurades i qüestionaris per tal de contrastar les diferents opinions dels diferents agents anteriorment esmentats. Així doncs, veurem que és un tema que preocupa força, però que majoritàriament és vist com una oportunitat. Tot i això, fa falta una coordinació més potent entre primària – secundària, així com majors referents normatius per tal que les diferències i el pas d'una a l'altra etapa no pugui condicionar la trajectòria escolar de l'alumnat.

Paraules clau: transició; primària; secundària; canvi d'etapa; agents educatius

Abstract: The aim of this study is to know the views of the different educational agents: educational administration, management teams and teachers of primary and secondary school and pupils before and after that change, regarding the transition from primary to secondary public schools. To carry out the investigation we have done semi-opened interviews and questionnaires to compare the diverse opinions of the different agents of interest mentioned above. Therefore, we will see that it is an issue that concerns the subjects of the study, but it is mostly seen as an opportunity. Despite this, a stronger coordination is still needed between primary and secondary, and greater regulatory references to avoid that this change influences the career of pupils.

Key words: transition; primary; secondary; period change; educational agents.

1. Introducció i marc teòric

La transició de l'Educació Primària a la Secundària és un tema que des de fa anys es troba qüestionat. Per això, pedagogs i estudiosos del tema han elaborat diversos estudis que han anat demostrant quins són els aspectes claus per tal de fer una bona transició. Però tot i així, és sabut que actualment fer aquest pas encara no és un aspecte fàcil i pot provocar moltes dificultats tot marcant un punt d'inflexió en els alumnes.

Després de passar per l'escola primària durant sis anys, en la majoria dels casos, se suposa que els alumnes han de ser capaços de fer el salt cap a l'educació secundària per tal de continuar amb la seva formació acadèmica. Així doncs, una de les tasques que hem de fer els mestres durant l'escolarització primària, és preparar als nostres infants per poder-se enfrontar a estudis superiors per tal que aquests no suposin una dificultat, tan emocional com cognitiva, que no els permeti arribar a on cada un d'ells vulgui.

Per això mateix, sabent que la transició és un aspecte clau pel futur dels nostres estudiants i també perquè actualment encara suposa una dificultat important, creiem que és de notable importància centrar-nos en el tema per intentar aportar, encara que només sigui un gra de sorra, algun aspecte per intentar fer més fàcil i amb resultats més exitosos aquesta transició. Aquest fet és encara més substancial a l'escola pública, ja que els estudiants a més de fer un canvi d'etapa fan un canvi d'espai físic i d'organització en tots els nivells.

Ja des de mitjans del segle XX es porten fent investigacions sobre la importància de fer una bona transició primària-secundària. Fins al dia d'avui trobem rigoroses recerques que aporten punts de llum al tema, però tot i això, també trobem discussions obertes sobre els aspectes més influents en les transicions o si aquestes suposen un problema, una oportunitat, o ambdues coses. Aquest fet, també és molt rellevant i de gran importància, ja que gràcies a la discussió i als diferents punts de vista podem fer grans avenços a partir del diàleg.

Murdoch (1966) va ser un dels primers a plantejar interrogants sobre el tema de la transició primària-secundària i va concloure, que els aspectes socials i emocionals són claus en la transició. La motivació, l'autoestima i l'autoconcepte primerament es poden veure afectats però després hi ha una millora en la majoria dels estudiants. En la mateixa línia, Croll (1983) va passar a un seguit d'estudiants, exàmens de matemàtiques, llengua i comprensió lectora al final del primer any de secundària i va veure que entre el 40% i el 50% no havien progressat. Measor i Woods (1984) tenint en compte els aspectes

emocionals igual que Murdoch, van veure que el rendiment dels estudiants en les diferents matèries va lligat a la relació que estableixen amb el mestre. Lligat a aquest aspecte, Gorwood (1991) afegeix que els professors de secundària no tenen en compte el que els estudiants havien fet fins al moment i començaven de zero alguns continguts. Això provoca pèrdua d'atenció i desinterès, molts alumnes s'acomoden en aquest nivell d'exigència i això provoca un clima de baixes expectatives. Això ens fa pensar que la transició de l'Educació Primària a la Secundària és un tema de gran importància, ja que fa molt temps que és centre de molts estudis i veiem que encara actualment per la majoria dels estudiants suposa una gran dificultat. A més a més, podem veure que és molt important tenir en compte el bagatge dels nostres estudiants, tot sabent d'on venen i en quin punt es troben.

L'any 1994 es produeix un punt d'inflexió en el tema, i és que per primera vegada, Seidman, Allen, Aber, Michell i Feiman argumenten que el canvi d'etapa no suposa cap problema. Tot i això, anys més tard aquesta visió és rectificada i veuen la transició com una oportunitat que tot i això pot suposar certes dificultats.

Shumacher (1998) tot tornant a la primera línia de recerca, estudia les principals pors que tenen els alumnes en fer la transició, la majoria per manca d'informació i per coneixement d'experiències traumàtiques.

Gimeno (2000), un dels referents al parlar de la transició de primària a secundària, mostra un gran interès pel tema, veu les transicions com una oportunitat pel creixement dels infants tot i que en estudis més recents es mostra que les transicions afecten de forma desigual a tots els estudiants, tot oferint oportunitats diferents de cadascun d'ells. Va desenvolupar la teoria en un context diferent de l'actual però molts aspectes segueixen tenint validesa i ajuden a entendre aspectes de la transició educativa. Ens presenta les diferències més notables entre la primària i la secundària: a la primària, el currículum és més integrat, a diferència de la secundària que aquest és més especialitzat; el model d'organització a la primària és comunitari, en canvi a la secundària és més burocràtic; a la primària el clima és més personal, i a la secundària més acadèmic; pel que fa al seguiment de l'alumne, durant l'educació primària aquest és més directe sobre l'alumnat, en canvi a la secundària hi ha un autocontrol de l'alumne; per últim, a la primària hi ha més contacte amb els pares, i aquest disminueix en passar a la secundària. Aquesta nova aproximació ens deixa veure una nova concepció amb una pinzellada d'optimisme, tot aprofitant les situacions de conflicte per treure'n profit.

Galton, Morrison i Pell (2000) van fer una detallada revisió sobre les investigacions i són un gran referent per entendre la transició escolar. Coincideixen amb Gimeno (2000) al dir que les transicions no han de ser vistes com un problema sinó com una oportunitat pel seu desenvolupament. Sostenen que les primeres investigacions es van centrar a determinar quina era la millor edat per fer el canvi d'etapa però sense resultats concloents. En el seu estudi se centren en la relació d'intel·ligència i rendiment acadèmic durant l'últim any de la primària i el primer de secundària però no obtenen cap resultat rellevant. Doncs, amb les primeres investigacions en aquest terreny es van identificar factors relacionats amb el rendiment de primària a secundària: expectatives dels estudiants, maduresa social, nivell socioeconòmic i participació de les famílies en el procés.

La primera conclusió que van extreure va ser que les escoles de secundària que intentaven mantenir un clima similar al de la primària i anaven fent canvis graduals, tenien un efecte positiu en el progrés acadèmic dels infants.

A partir de les investigacions realitzades, alerten que molts nens es veuen perjudicats amb el canvi d'etapa però no en saben el motiu. S'ajuden a partir de l'estudi ORACLE (Observation Research and Classroom Learning Evaluation) que se centra en el currículum: es basava en la relació entre el que feien els mestres i com els alumnes responien. Van fer un seguiment d'alumnes i mestres al llarg dels dos últims anys de primària i els dos primers de secundària i van veure grans canvis pel que fa a continguts i metodologia, que els professors de secundària no tenien en compte el que havien fet els estudiants fins al moment. A més, en acabar el primer any de secundària, se'ls va passar el mateix examen que van fer en acabar la primària i un 40% va obtenir pitjor resultats. Així doncs, s'arriba a la mateixa conclusió que va revelar Croll (1983).

Per altra banda aquests autors, fent referència a Murdoch (1966), que es va centrar en la vivència dels estudiants en fer el canvi de primària a secundària i va concloure que un 75% dels estudiants havia tingut problemes durant el primer trimestre, però tot i això a partir d'aleshores preferien l'educació secundària a la primària. Per això es conclou que els aspectes socials i emocionals vinculats a la transició són els que millor evolucionen, i els vinculats amb el progrés acadèmic, els que pitjor. Gràcies a aquesta revisió d'estudis més antics, es reafirmen les afirmacions prèvies i prenen encara més força tot fent-nos veure i prendre consciència la importància de cuidar tant els aspectes emocionals com acadèmics durant la transició per tal que aquests es vegin perjudicats en menor mesura.

McGee, Ward, Gibbons i Harlow (2004) expliquen que un dels efectes més importants de la transició es relaciona amb la baixada del seu rendiment acadèmic per diverses causes:

1. Canvi d'actitud dels estudiants respecte al funcionament que hi havia a l'escola en les matèries de matemàtiques, ciències i art disminueix l'interès per les activitats acadèmiques i augmenta per les que no ho són com per exemple l'esport.
2. L'alta capacitat cognitiva dels adolescents no es relaciona amb les estratègies d'aprenentatge que fan servir els professors.
3. Es generen sentiments d'avorriment i frustració.
4. La metodologia que utilitzen a secundària és completament diferent de la que utilitzaven a la primària i no els permet desenvolupar-se independentment i per cursos superiors.
5. Se senten frustrats pel poc desafiament acadèmic que representen les feines.
6. No hi ha activitats per estudiants per preparar la transició.
7. Els objectius de les activitats acadèmiques no es relacionen amb les seves capacitats reals.
8. La metodologia poc contextualitzada i gens interdisciplinari provoca desmotivació.
9. La declinació en el rendiment acadèmic i la motivació no és només producte de les edats dels alumnes, sinó també pel canvi d'institució, la nova organització d'horaris, mida de l'escola, ambient d'aula més impersonal i més avaluació formal.

Aquests autors doncs, ens ajuda a fer-nos una aproximació de quins són els aspectes que més hauríem de cuidar per tal que aquest pas no involucres una baixada en el seu rendiment acadèmic, tot veient quins són els aspectes que els alumnes noten que canvien més brusquement, fet que provoca que se sentin desconcertats.

Antúnez (2005) explica que el pas de primària a secundària involucra situacions, perills i conseqüències delicades especialment quan han de canviar de centre escolar. Ens diu que és important que els mestres mostrin interès pels alumnes: abans de rebre'ls i després d'acompanyar-los tants anys. La cooperació entre centres és fonamental, i resulta habitual començar la col·laboració entre centres per temes curriculars, i és més convenient començar a intercanviar aspectes del tema tutorial: normes de convivència, alumnes amb necessitats educatives especials, metodologia d'aula, actituds... Aquest autor ens porta a pensar en què vol dir ser mestre, ja que aquesta professió la pots dur a terme de moltes maneres diferents, tot implicant emocionalment o no. Doncs, Antúnez (2005) ens recorda la importància de tenir un vincle amb els nostres alumnes i preocupar-

nos per ells no tan sols quan són alumnes nostres, sinó també després tot demostrant-los que són importants per a nosaltres.

Weller (2007) i Ashton (2008) coincideixen en dir que un aspecte a tenir en compte és l'ansietat que provoca als infants pensar en el canvi d'etapa, ja que això suposa un canvi de centre escolar, d'amics i això influeix en el seu rendiment escolar. Obté evidències de la importància que tenen les xarxes socials de l'amistat entre iguals en el moment de la transició per superar aquesta ansietat.

Portilla, Sierra i Vidal (2008) proposen la coordinació de l'escola primària amb la secundària a partir de la presa de consciència sobre la inseguretat que genera als alumnes aquest canvi intentant minimitzar els problemes i els dubtes, donar coherència i continuïtat al sistema, rendibilitzar les accions dels docents, donar seguretat i confiança, fer un seguiment a l'alumnat si cal, tot fent els reajustaments necessaris. Per fer això, aquests autors ens diuen que la coordinació es basa en:

- Intercanvi de documentació entre els centres.
- Seguiment curricular d'alumnes de primer i segon d'ESO.
- Valoració personal del nou alumnat de primer d'ESO.
- Unificació de criteris d'ús d'agendes.
- Reunions de coordinació respecte al traspàs de documentació.
- Programació de visites d'alumnes de sisè a l'IES i reunió de pares i mares d'aquests alumnes.

Aquests autors amb la seva publicació ens recorden un cop més la importància de caminar tots els agents educatius en una sola educació per tal d'assolir els nostres objectius. Per tant, si el nostre objectiu és ajudar als infants a fer una bona transició, hauríem d'adoptar mesures per tal de fer possible una coordinació entre els centres de primària i els de secundària per així intentar avançar en la mateixa direcció en comptes d'avançar en direccions oposades com moles vegades passa.

Gairin (2008) ens diu "Identificamos la transición como el proceso de cambio que se produce cuando los estudiantes pasan de un centro a otro como consecuencia del paso de una a otra etapa educativa" (p. 5). Aquest autor ens confirma que la preocupació per la transició ha augmentat com a conseqüència d'una major sensibilitat pels problemes dels alumnes i també gràcies a un major coneixement de la situació. Per altra banda ens diu que aquesta transició sempre és problemàtica, ja que hi ha canvi de context, normatiu i d'orientació de la formació que incideix en els processos emotius i socials dels estudiants; però més que considerar-ho un problema, ens diu que ho hem de considerar

com una oportunitat com ens deia anteriorment Gimeno (2000) i Galton, Mossison i Pell (2000). La transició suposa un canvi en l'estil de vida que normalment ajuda a la maduració personal i social tot i que en alguns casos suposa una regressió. Per tant, evitar brusques discontinuïtats en la mesura que sigui possible és necessari.

Pietarinen, Soini i Pyältö (2010) tornen a coincidir en dir que les transicions no han de ser vistes com un problema, sinó tot al contrari tenint en compte que afecten de forma desigual a tots els alumnes, com va dir Gimeno (2000). A partir d'aquest pretext, proposen activitats que les escoles de primària i secundària poden dur a terme per fer una transició més fàcil tot tenint en compte la forma d'explicar dels professors, els mètodes a fer servir, el clima de la classe, etc.

Adayemo (2010) ens diu que la motivació, l'autoestima i l'autoconcepte es poden veure afectats en fer el pas cap a l'educació secundària tot i que no afecta a tots els estudiants per igual. També ens diu que és habitual que després de detectar una certa baixada, es torni als nivells anteriors i fins i tot augmenti. En començar la secundària els estudiants experimenten preocupacions per aspectes tant acadèmics com socials, i en moltes ocasions el seu rendiment disminueix i es veu reflectit en les seves qualificacions. En aquest procés, la motivació per part del professorat és molt important, ja que si no es motiva als estudiants per aprendre, estarem perdent el temps, ens diu l'autor. Doncs veiem que la motivació queda declinada pel fet que durant la primària els mestres donen prioritat a l'esforç invertit per fer un treball que al treball en si, i a la secundària acostuma a passar al contrari. Per altra banda també veiem que l'educació secundària coincideix amb l'adolescència i els alumnes necessiten autonomia, independència... i en canvi l'espai està ple de normes rígides. Aquest autor ens fa pensar en la necessitat d'adaptar les diferents etapes escolars segons les necessitats dels alumnes, tot proporcionant-los aquells aspectes necessaris per a un bon desenvolupament tant social, com emocional i acadèmic.

Després de fer un estudi de camp, conclou que un 50% dels alumnes assegura que la transició va ser un moment difícil per a ells argumentant que l'organització curricular és diferent, sentiments d'afecció a l'escola, dificultats per establir noves relacions, diferents estils pedagògics i diferents ambients i dinàmiques. Per altra banda, els que consideren que va ser un procés fàcil diuen que va ser perquè l'ambient i la dinàmica d'aula eren similars, l'institut els va permetre ampliar el seu grup d'amics, el grau d'exigència era similar i prèviament a l'entrar a l'institut van rebre informació de pares i amics.

Monarca i Rincón (2010) ens diuen "Es preciso poner especial atención en el proceso de transición que viven los alumnos y alumnas de Primaria a Secundaria, pues creemos que hay aspectos que deben ser tenidos en cuenta tanto en una etapa como en la otra, para no generar fracturas entre ambas que puedan incidir en un fracaso escolar prematuro de este alumnado" (p. 29). Ens parlen de la importància de la dimensió relacional en els resultats escolars, aspecte relacionat amb l'organització escolar, la ràtio i el nombre de docents. Escoles i instituts han de garantir una coordinació i continuïtat però és difícil, ja que és el mateix sistema educatiu el que posa obstacles moltes vegades per promoure aquesta continuïtat. Personalment hi ha un fragment de Monarca i Rincón (2010) que m'ha agradat especialment, i diu així: "No podemos perder de vista que tanto la Educación Primaria como la Secundaria forman parte de la llamada educación básica, es decir, que ambas etapas comparten la responsabilidad de construir una base de ciudadanía, de derechos, de oportunidades para acceder al conocimiento socialmente relevante, a la cultura. Ambas etapas abarcan un proyecto socializador basado en estas intenciones educativas durante los diez años de la escolaridad obligatoria. Por tanto, es de esperar cierta continuidad entre ellas y, cuando menos, evitar abismos que repercutan negativamente en las posibilidades de aprendizaje del alumnado" (p. 29). Aquest és un dels principals motius pel qual vaig decidir pel meu Treball de final de grau sobre aquest tema, ja que crec que hem de donar una educació global i integral per aprendre a viure en societat i en aquest moment, malauradament no és així.

Paral·lelament aquests autors ens presenten el que consideren majors obstacles per l'alumnat com poden ser:

- El nombre de professors és una diferència notable, ni positiva ni negativa. A aquest aspecte s'uneix la forma de relacionar-se amb aquests: constaten una relació més freda i distant que amb els professors de primària.
- La metodologia que se sol utilitzar més a secundària és discursiva, exigeix més concentració i atenció per part dels alumnes, i l'autor ens diu que potser no estan preparats ni per edat, ni per maduració ni per l'experiència rebuda a l'escola. Això deriva en dificultats per mantenir l'atenció durant tota la classe, aspecte que repercuteix en la comprensió dels temes, en els resultats escolars, en el clima d'aula i en el fracàs escolar. A tot això li hem de sumar el tipus de discurs, el vocabulari i els tipus de raonament del professorat que moltes vegades no s'ajusten a les capacitats dels infants. Per altra banda, la pràctica educativa es basa gairebé exclusivament en la comunicació oral i exposició de temes per part del professorat, aspecte al qual no estan acostumats.

- A més a més l'alumnat té manca d'estratègies per seguir les classes: no saben prendre apunts, quedar-se amb el més rellevant, fer síntesis...
- Per altra banda, troben molta diferència en la forma de resoldre els problemes de comportament, passen de ser castigats a tenir "partes".
- Van detectar, que en contra del que s'acostuma a creure, els pares segueixen ajudant als seus fills a fer els deures de l'institut tot i que a vegades no disposen dels recursos necessaris.
- Forma d'avaluar també varia. A primària l'autor ens diu que predomina l'avaluació formativa, global i continua; en canvi a la secundària l'avaluació és sumatòria mitjançant exàmens com a única avaluació.

García - Orcajo (2011) ens diu "El tránsito de primaria a secundaria constituye una de las <<bisagras>> del sistema educativo que reclama una adecuada coordinación institucional y profesional entre los colegios e institutos" (p. 41) per això considera de vital importància la coordinació entre escoles i instituts per tal de garantir l'èxit. Amb tot això ens fa un recull de bones pràctiques per fer un bon trànsit:

- Reunió de coordinació entre centres per desenvolupar un programa de transició: equips directius i tutors de 6è de primària i orientadors de l'IES i equip d'orientació educativa de primària.
- Reunions amb les famílies als CEIP i als IES.
- Jornada de portes obertes a l'IES pels alumnes que vindran.
- Establir acords en el tractament de matèries instrumentals entre les escoles de primària i secundària.
- Traspàs d'informació dels alumnes.
- Quaderns informatius per alumnes i famílies de 6è.
- Activitats inicials d'acció tutorial.
- Reunions inicials.

Álvarez i Pareja (2011) ens recorden altra vegada com els autors anteriors que hi ha d'haver una tasca de coordinació entre els centres per simplificar el procés, simplificar costos i aconseguir millors resultats. Ens recorda que hi ha intents d'articular programes de transició que afavoreixin un traspàs sense traumes, però també ens recorda que això només serà possible si hi ha voluntat per participar en aquest procés.

Monarca, Rappoport i Fernández (2012) ens diuen que almenys per a un 33% dels alumnes aquest procés de transició té conseqüències negatives en les seves trajectòries. A partir doncs de la seva investigació, defineixen quadre grans àrees de treball des de la

funció orientadora: treballs amb els estudiants de 6è de primària i 1r d'ESO; treball amb els professors de primària i secundària; treball en l'àmbit tutorial; treball amb els pares. Aquestes tasques s'han de complementar amb la recerca de coherència dins del desenvolupament de l'educació obligatòria.

En un altre estudi de Monarca, Rappoport i Sandoval (2013) ens recorden que les transicions afecten de forma desigual als estudiants i poden ser un obstacle pel seu desenvolupament com ja van dir diversos autors prèviament. Per això conclouen dient que dins de l'educació bàsica obligatòria no hauria d'existir una fragmentació que condicioni les possibilitats d'èxit escolar. Per això, tot coincidint amb Gorwood (1991), Gimeno (2000) i Monarca i Rincón (2010) diuen que per la majoria d'estudiants hi ha una gran discontinuïtat entre 6è de primària i 1r d'ESO. Dins d'aquestes diferències, tot coincidint amb Monarca i Rincón (2010), les veu amb la metodologia emprada a les classes, el vocabulari que s'utilitza, i els deures. A més a més afirma també que l'alumnat se sent més llunyà del professorat de secundària i els vincles es veuen afeblits.

Arrizabalga (2013) a partir d'un article de l'ABC ens diu que els alumnes comencen desorientats una etapa decisiva, i ens dóna un número clau: un 14% dels estudiants acaben repetint 1r d'ESO. Juan Antonio Planas (director de la Confederación de Organizaciones de Psicopedagogía y Orientación de España (Copoe)), citat per Arrizabalga ens diu que és un gran canvi en la vida d'un nen, a més, Alberto Royo (professor d'institut i secretari general de la Federación de Sindicatos de Profesores de Secundaria (SPES)) també citat per Arrizabalga ens diu "Allí se encuentran con que su tutor solo les da una clase y cada asignatura la imparte un profesor especialista en la materia. «Esto, al principio, les desconcierta bastante, especialmente porque cada uno expone sus normas de estudio, de llevar los cuadernos, de realizar ejercicios o exámenes... y deben acomodarse a lo que cada profesor en su asignatura considera adecuado, muchas veces con criterios muy diferentes”.

Arrizabalga d'acord amb els altres autors ens diu que el professor de secundària se centra a transmetre uns coneixements, i el tracte amb els alumnes és "més d'adult" i menys paternalista. Per això afirma, apuntant una mica més que anteriors autors i amb l'ajuda d'un estudi realitzat a la Universitat Autònoma de Madrid l'any 2012, que per a un 33% dels alumnes la transició els porta conseqüències negatives. Amb tot això i amb una forta preocupació, ens presenta la guia que va elaborar Jesús Jarque (pedagog i orientador d'educació infantil i primària) de cara a les famílies per fer la transició més fàcil i satisfactòria:

- Elaborar un horari d'estudi diari.
- Parlar sobre els estudis i la vida a l'institut.
- Mantenir un contacte amb l'institut col·laborant amb els professors.
- Desconfiar de missatges poc creïbles com "no tinc res a estudiar" "no tinc exàmens".
- Controlar el temps de dedicació a internet.
- Establir contractes (si és necessari) per premiar el compliment dels deures.
- Estar informats del cercle d'amistats.
- Adoptar les mesures d'acord.
- Elogiar i animar.
- Estar atents als canvis.

Per últim, Mateo (2016), tot parlant del futur de l'arquitectura del sistema educatiu català i d'acord amb Monarca, Rappoport i Sandoval (2013), proposa l'estudi d'una nova estructura per tal d'eliminar aquest trencament. Aquest autor tot parlant-nos de la complexitat de la societat, planteja la necessitat de repensar el sistema educatiu i buscar solucions per la nova situació. La naturalesa del coneixement ha canviat, i per això cal canviar també la nostra relació amb el coneixement, tot optant per una nova organització del sistema educatiu. Aquesta nova organització es dividiria en cinc etapes diferents. En primer lloc trobaríem el primer període dels 0 als 4 anys, tot dividint-ho en dos períodes diferents, dels 0 als 2 i dels 2 als 5. En segon lloc, l'educació primària seria fins als 10 anys i estaria dividida en tres cicles de dos anys cada un. En tercer lloc, l'educació secundària de primer grau comprendria dels 11 fins als 14 anys i es dividiria en dos cursos. En quart lloc trobaríem l'educació secundària de segon grau, dels 15 als 17 anys dividit en tres cursos. I en cinquè i últim lloc, trobaríem l'educació superior a partir dels 18 anys, període que ja no seria d'obligat compliment. Aquest autor ens fa pensar en la necessitat d'adaptar-nos a les necessitats que trobem actualment al món que vivim, tot modificant aquells aspectes que no funcionen tot proposant millores per intentar donar resposta als aspectes que se'ns presenten avui dia. Amb tot, això és només una proposta de futur i fa falta veure per on avança el compromís i la societat.

Després de conèixer l'evolució al llarg dels darrers anys i en quina posició es troba el tema actualment, aquest estudi es planteja també fer una recerca exhaustiva de la normativa educativa vigent (lleis, decrets, ordres i resolucions) per tal de saber normativament com està reglat el tema, ja que depenent d'això es podran mirar un tipus o altre de vies per les quals avançar.

De forma global indicar que la LOMCE no en fa cap referència a aquesta transició i a la LEC en fa una de general pel que fa a garantir la coordinació per facilitar la continuïtat entre etapes. En el decret d'autonomia de centres (Decret 102/2010 d'autonomia de centres) es concreta més en la coordinació dels projectes educatius dels centres i els de l'entorn, però no es fa referència a la mateixa transició dels alumnes.

Cal anar als decrets d'ordenació curricular de primària i secundària (Decret 119/2015 d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària i Decret 187/2015 d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària) per veure per primer cop el terme "transició entre etapes"; es dóna la responsabilitat d'incentivar la coordinació al Departament d'ensenyament i es diu que els centres han de definir mecanismes per a la coordinació i també es fa esmena que els dos primers cursos de la secundària mantinguin coherència amb la primària.

És quan arribem a les resolucions que es fan a cada inici de curs, quan podem veure indicacions més concretes tant pel que fa a l'educació primària com a la secundària; en elles es fa esmena de la importància de la transició, de com planificar el procés, de quins documents aportar i de la importància de mantenir coherència entre les etapes.

Després de conèixer a on ens trobem actualment, en quant als estudis i a les opinions d'experts i també de conèixer que ens diu la normativa, és necessari saber que és el que en pensen els diferents agents educatius del sistema, ja que són ells els que ho viuen en la pràctica real del dia a dia.

Com ja sabíem, la transició de primària a secundària és un aspecte complex dins l'educació obligatòria, estudis fets ens demostren que és un moment d'incertesa pels alumnes i que aquest pot provocar un abans i un després, per això mateix, i per intentar fer més fàcil aquest procés m'agradaria saber què en pensen tots els agents educatius que cada any viuen aquest procés amb un grup d'estudiants diferents.

Aquesta recerca doncs, la centrarem al voltat de les concepcions que tenen els diferents agents educatius entorn a aquest procés, tant des de les escoles de primària, com des de les escoles de secundària, ja que és un procés en el qual s'han de coordinar ambdós centres per tal que els resultats siguin més satisfactoris. Així doncs, els objectius de la recerca que durem a terme són els següents:

1. Conèixer les concepcions que tenen els Serveis Educatius i la Inspecció Educativa sobre la transició de primària a secundària.
2. Conèixer les concepcions que en tenen al respecte els equips directius i el professorat, tant de l'Educació Primària com de la Secundària Obligatòria.

3. Conèixer quines són les creences pel que fa a l'alumnat abans i després de fer el procés de transició.

Així doncs, aquest estudi té la intenció d'aportar una mica d'informació sobre el tema tot sabent que en pensen els diferents agents educatius, per tal de construir una visió més completa a partir de la barreja i la discussió de les diferents opinions. Un aspecte de tanta rellevància com és la transició, que pot marcar i marca el nostre futur, mereix una mirada polièdrica que ens permeti disposar de més informació, i sobretot més directa, a fi de valorar punts forts i febles i així aconseguir un procés que no sigui un trencament sinó una oportunitat de creixement per l'alumnat.

2. Mètode

El mètode utilitzat s'emmarca dins del paradigma hermenèutic i té la finalitat d'explicar, descriure i analitzar una realitat concreta, en aquest cas, les concepcions que tenen els diferents agents educatius sobre la transició entre etapes educatives, més concretament entre la de l'Educació Primària a la Secundària.

2.1. Participants

Per tal de dur a terme l'estudi, es van escollir diferents professionals de cada un dels estaments que hi trobem al sistema educatiu català, per tal de poder contrastar la seva opinió enfront a la important recerca que ja està feta sobre la transició de l'Educació Primària a la Secundària. Els participants han estat, doncs:

- 4 representants de la Inspecció Educativa del Departament d'Ensenyament
- 3 representants dels Serveis Educatius del Departament d'Ensenyament
- 3 directors/es d'Instituts públics d'Educació Secundària Obligatòria
- 5 directors/es d'Escoles públiques d'Educació Primària
- 11 professors/es d'Instituts públics d'Educació Secundària Obligatòria
- 8 professors/es d'Escoles públiques d'Educació Primària
- 137 alumnes cursant 1r d'Educació Secundària Obligatòria en centres públics
- 176 alumnes curant 6è d'Educació Primària en centres públics

Els diferents participants escollits per ser subjecte de la investigació formen part dels col·lectius de l'educació pública de Catalunya per tal d'evitar centres en els quals hi hagi una continuïtat primària-secundària i centrant-nos en els que són objecte de l'estudi, és a dir, aquells en els que no hi ha una continuïtat de centre.

2.2. Instruments

Els instruments que hem decidit emprar per dur a terme la investigació són entrevistes personals semi estructurades i enquestes (veure els models a l'annex 1) adaptades a cada un dels estaments educatius. Totes aquestes tenen diversos punts en comú per tal de poder establir punts de comparació entres les unes amb les altres, però també tenen trets distintius per aprofundir en aspectes concrets que pensem són propis de cada estament.

2.3. Procediment

Els diferents subjectes entrevistats, en primer lloc van ser informats de la investigació que estava en curs i dels seus objectius tot obtenint el seu consentiment informat per tal de participar en aquest (veure el model a l'annex 2). Després, es van anar fent les diferents entrevistes semi estructurades a la Inspecció Educativa, als Serveis Educatius i als Equips directius tant d'escoles de primària com d'instituts per tal de saber quines concepcions tenien al respecte dels processos de transició primària-secundària i com aquests afecten l'alumnat. Per altra banda, es van passar diversos qüestionaris tant a professorat habitual de 6è de primària com de 1r d'ESO, i a alumnes just abans i després de fer aquest procés de transició, per tant que es trobaven o a 6è o a 1r d'ESO. La informació es va recollir entre el febrer i el març del 2017 seguint el següent procediment: en primer lloc es van elaborar els guions de les entrevistes semi estructurades i es van crear els qüestionaris; en segon lloc es va contactar amb els diversos subjectes per tal de trobar una franja horària per ser entrevistats; en tercer lloc es van realitzar les entrevistes tot gravant-les i prenent notes de tot el que s'anava dient. Per altra banda, es van entregar les diferents enquestes a les diverses escoles i instituts per tal de ser passada a un seguit de mestres/professors i als alumnes.

Un cop fet el treball de camp, es va passar a analitzar el contingut obtingut de les diferents entrevistes i enquestes. Per realitzar aquesta anàlisi, en primer lloc es va fer un buidatge de la informació obtinguda i es van fer categories d'anàlisi per poder classificar el que s'havia obtingut. Així doncs, amb la informació dels diferents representants dels estaments educatius, es va agrupar per analitzar-la conjuntament i obtenir resultats, tot extraient conclusions.

3. Resultats

Pel que fa al primer objectiu: **conèixer les concepcions que tenen els Serveis Educatius i la Inspecció Educativa sobre la transició de primària a secundària**, podem veure els resultats reflectits a la taula 1:

Taula 1: resultats entrevistes fetes a Serveis Educatius i a Inspecció Educativa		
	E1	E2
P1	Quina és la vostra tasca? “Aconseguir que els centres de secundària sàpiguen que fan a primària i a la inversa, i en conseqüència lligar-ho tot”	“El paper de la inspecció és, dins del context que ens trobem, garantir la qualitat de la transició”
P2	Quin és l'estat actual de la transició? 67% depèn totalment dels centres 33% no són prou adequats	50% depèn totalment dels centres 50% no són prou adequats
P3	Suposa una oportunitat o un problema? 67% oportunitat; 33% problema	100% oportunitat
P4	Quines són les majors diferències? 33% professorat 33% metodologia 23% autonomia 11% clima d'aula	33% professorat 33% metodologia 23% horaris 11% ser els petits
P5	Emocionalment què es veu afectat? 50% trencar rols 25% motivació 25% relació amb els companys	38% clima d'aula 38% família 24% relació amb companys
P6	El rendiment acadèmic baixa? 100% sí Quines en poden ser les causes? 33% adaptació 33% expectatives 17% metodologia 17% relació amb professorat	100% sí 44% metodologia 28% expectativa 28% autoexigència
P7	Quines activitats poden ajudar a fer la transició més fàcil? 38% activitats conjuntes 6è-1r 38% visites organitzades als centres 24% activitats per famílies	40% activitats conjuntes 6è-1r 40% visites organitzades als centres 20% activitats per famílies
P8	És un canvi difícil pels estudiants? 67% sí; 33% no	75% sí; 25% no
P9	S'hauria d'intentar evitar el trencament? 67% sí; 33% no	25% sí; 75% no
P10	Quins eixos són fonamentals per fer un bon procés de transició? 27% coordinació primària secundària alumne per alumne 27% establir acords de consens 18% treball amb famílies 18% treballar les amistats 9% acompanyament proper	33% coordinació primària secundària de forma regular 33% traspàs d'informació de qualitat 23% treball amb famílies 11% pla d'acollida

E1: representants dels Serveis Educatius del Departament d'Ensenyament

E2: representants de la Inspecció Educativa del Departament d'Ensenyament

Aquesta taula ens mostra la comparativa de les opinions i concepcions que tenen les persones entrevistades dels Serveis Educatius i de la Inspecció Educativa del Departament d'Ensenyament en relació al procés de transició de l'Educació Primària a la Secundària Obligatòria. Tots dos serveis tenen un paper fonamental dins del procés de transició i una de les tasques que duen a terme és garantir que aquest procés es dugui a terme de forma adequada per garantir els aspectes normatius tot creant espais de trobada entre els centres d'origen i destí de l'alumnat.

Ambdós serveis coincideixen en dir que aquest procés depèn totalment de cada un dels centres, de la voluntat que hi posin, dels acords que s'estableixin i del professorat que tinguin. Tot i això, també hi ha un percentatge molt important que coincideix en dir que aquest procés ara per ara no es fa correctament i no assegura una bona transició per a la totalitat de l'alumnat.

Inspecció creu que aquest procés és sempre una oportunitat, en canvi, veiem que un 33% dels Serveis Educatius ho veu com un problema que no afavoreix als estudiants per continuar el seu desenvolupament.

Pel que fa a les majors diferències que es troben els alumnes en passar de l'Educació Primària a la Secundària, veiem que tots dos serveis destaquen sobretot el canvi de professorat i de metodologia emprada. L'autonomia que ha d'adquirir l'alumne en passar a l'institut, veiem que també és un tema que destaquen els Serveis Educatius, en canvi Inspecció destaca per sobre d'aquest ítem el canvi que es produeix quant a horaris.

Pel que fa als aspectes emocionals que més afecten l'alumnat, veiem que tots dos serveis coincideixen en dir que la relació amb els companys és un dels aspectes que més els afecta, ja que es trenquen amistats que venien de tota l'educació primària i se'n creen de noves. Tot i això, els Serveis Educatius ens deixen veure que els problemes emocionals són continuació dels que ja portaven a primària i que aquest trencament els ajuda a eliminar rols establerts des de fa temps, igualment que la motivació també pot patir un declivi. Inspecció en canvi destaca que emocionalment el clima d'aula que s'estableix en començar l'educació secundària els afecta força, de manera pràcticament igual a la forma en què canvia la relació amb la seva família, ja que per una banda exigeixen més llibertat però també es volen sentir protegits com abans a l'escola.

Veiem un acord total pel que fa a la baixada del rendiment acadèmic, del qual tots dos serveis pensen que existeix, si és veritat que després es recupera. Aquesta baixada, els Serveis Educatius pensen que és deguda al mateix procés d'adaptació, a les expectatives amb les quals venen, també a un canvi important de metodologia i a la nova

relació que s'estableix amb el professorat. Veiem que Inspecció, a més a més destaca que és força comú que aquesta baixada també es produeixi, lligat a les expectatives, a l'autoexigència i a la pressió que ells mateixos s'autoexerceixen.

Com a activitats concretes que coneixen i pensen que ajuden a fer aquest pas més fàcil, veiem un acord total entre aquests dos serveis, ja que els dos pensen que el millor a fer són activitats en les quals els alumnes de 6è es relacionin amb els alumnes de 1r d'ESO que varen ser els seus companys a l'escola, fer visites amb els mestres als diferents instituts als quals aniran i fer un bon treball amb les famílies per eliminar angoixes, dubtes, temors,... En definitiva, com un Inspector va dir en una de les entrevistes: *"Hem de posar l'èmfasi en conèixer com funcionen els altres"* (E2).

També veiem acord pel que fa que els dos pensen que aquesta transició suposa un canvi difícil amb angoixes: "passen d'estar més consentits a una realitat totalment diferent" (E1). Tot i això, no coincideixen al parlar d'un possible canvi en el sistema per evitar aquesta transició. Els Serveis Educatius, encara que no amb un alt percentatge, ens mostra que creuen que seria bo un canvi en el sistema per evitar aquest trencament actual; per altra banda, Inspecció amb un percentatge notable, no els semblaria una bona idea evitar aquesta ruptura. Per això trobem dues visions oposades, per una banda "És d'hora per marxar de l'escola" (E1) enfront de "Fer el trencament és un repte, així es pot fer un canvi de rol del qual han tingut sempre" (E1).

Per últim, pel que fa als eixos fonamentals que creuen que s'ha de basar una transició perquè sigui positiva, d'ajuda i no com a un fre pel desenvolupament de l'alumnat, creuen ambdós serveis que és fonamental una coordinació entre l'escola primària i la secundària tot fent reunions regulars, comunicant-se informació de qualitat i establint consensos per fer més serè el pas. Per altra banda, i com ja s'ha pogut veure en preguntes anteriors, pensen que la família és un aspecte a tenir molt en compte i s'ha de tenir en compte i fer un treball específic per fer més fàcil el procés de transició. En aquest sentit, veuen també fonamental que existeixi un bon pla d'acollida en què els alumnes no se sentin sols, sinó acompanyats durant tot el procés per eliminar les pors que tenen. Serveis Educatius, a més a més, pensa que és fonamental treballar amb l'alumnat els temes derivats de les amistats i els companys de classe, ja que pensen que és una de les majors angoixes que tenen els alumnes en fer el pas a la secundària.

Pel que fa al segon objectiu: **conèixer les concepcions que en tenen al respectes els equips directius i el professorat, tant de l'Educació Primària com de la Secundària Obligatoria**, podem veure els resultats a la taula 2:

Taula 2: resultats entrevistes fetes a Equips directius i professorat de l'Educació Primària i Secundària				
	E3	E4	E5	E6
P1	Quin és l'estat actual de la transició?			
	67% correcte 33% dolent	40% correcte 40% millorable 20% dolent	91% correcte 9% dolent	63% correcte 37% molt bo
P2	Teniu un protocol definit?			
	“Normativament només hi ha traspàs d'informació. Inspecció marca unes dates i després ja ens posem nosaltres d'acord per trobar-nos un dia”	“Inspecció ens marca unes autes generals. Protocol·làriament hem d'omplir un full buit de contingut, però anem més enllà per parlar de tots els alumnes”	-	-
P2			Els alumnes mostren neguit?	
			100% sí	75% sí i 25% no
			Quins són els principals?	
			28% fracàs	22% amics
			21% desconegut	22% professorat
			17% amics	22% ser els petits
			17% professorat	22% deures
			17% ser els petits	12% desconegut
			Són moltes les preguntes de les famílies?	
			55% sí i 45 % no	88% sí i 12%
P3	Consideres que és una oportunitat o un problema?			
	67% oportunitat 33% problema	60% oportunitat 40% problema	91% oportunitat 9% problema	86% oportunitat 14% problema
P4	Quines són les majors diferències?			
	27% professorat 27% espais 18% metodologia 18% relació amb famílies 10% clima/ambient	18% relació amb famílies 18% ser els petits 14% professorat 14% metodologia 14% horaris 9% autonomia 9% amistats 4% clima/ambient	26% professorat 22% horaris 17% metodologia 11% noves relacions 8% deures 7% nous espais físics 5% treball > esforç 4% clima/ambient	33% professorat 16% metodologia 16% resolució problemes conducta 14% noves relacions 12% clima/ambient 9% treball > esforç
P5	Emocionalment què succeeix?			
	36% autoestima 16% diferent relació amb professorat 16% desconeixement de l'alumnat 16% nova metodologia 16% nous companys	38% por al nou context 38% nous companys 24% autoestima	42% por al nou context 19% autoestima 11% nous companys 9% nova metodologia 9% motivació 5% desconeixement de l'alumnat 5% diferent relació amb professorat	21% diferent relació amb professorat 21% nous companys 21% por al nou context 15% motivació 13% desconeixement de l'alumnat 9% autoestima

P6 El rendiment acadèmic baixa?			
67% sí i 33% no	100% sí	36% sí i 64% no	96% sí i 4% no
Quines podrien ser les causes?			
40% manca preparació	38% manca maduresa	26% ansietat centre i amics	25% ansietat centre i amics
20% relació amb el professorat	25% relació amb el professorat	17% metodologia	20% Manca maduresa
20% manca maduresa	25% metodologia	16% Nova organització	19% metodologia
20% metodologia	12% Menys involucració famílies	14% manca maduresa	17% organització
		12% diferència expectatives-realitat	12% diferències expectatives-resultats
		11% manca preparació	7% desajust tractament diversitat
		4% desajust tractament diversitat	
P7 Quines activitats creus que podrien ajudar a fer la transició més fàcil?			
30% Coordinació alumne per alumne	45% Coordinació alumne per alumne	27% Empatitzar	28% Coordinació centres
30% Coordinació entre centres	28% Activitats comunes	24% Coordinació alumne per alumne	25% Coordinació alumne per alumne
20% Activitats comunes	9% Coordinació entre centres	13% Coherència projectes educatius	19% Empatitzar
10% Empatitzar	9% visites centres	13% Coordinació centres	15% Activitats comunes
10% Visites centres	9% Empatitzar	10% Reunions institut-família-alumne	8% Reunions inicials institut-família-alumne
		7% Activitats comunes	5% Visites centres
		6% Visites centres	
P8 És un canvi difícil pels estudiants?			
100% no	60% no i 40% sí	80% no i 20% sí	42% no i 58% sí
P9 S'hauria d'intentar evitar el trencament?			
66% no i 34% sí	40% no i 60% sí	88% no i 12% sí	34% no i 66% sí
P10 Quins eixos són fonamentals per fer un bon procés de transició?			
Coordinació primària-secundària alumne per alumne	Coordinació primària-secundària alumne per alumne	Coordinació primària-secundària alumne per alumne	Coordinació primària-secundària alumne per alumne
Activitats conjuntes	Treball amb famílies	Acompanyament alumnat	Treball amb famílies
Acompanyament alumnat	Acompanyament alumnat	Suport famílies	Activitats conjuntes

E3: directors/es d'Instituts públics d'Educació Secundària Obligatòria

E4: directors/es d'Escoles públiques d'Educació Primària

E5: professors/es d'Instituts públics d'Educació Secundària Obligatòria

E6: professors/es d'Escoles públiques d'Educació Primària

Després de veure la taula de resultats per conèixer què pensen els directors d'escoles i d'instituts públics i els mestres i professors que acostumen a estar amb els alumnes a 6è de primària i a 1r d'ESO que hem entrevistat, podem veure que majoritàriament tots ells pensen que aquest procés de transició de l'Educació Primària a la Secundària és, si més no, correcte. Dins de ser correcte, veiem que tant els professors de l'escola primària com de la secundària són els que valoren aquest procés més positivament, i és per part de les direccions on l'opinió és més crítica.

Pel que fa a la segona pregunta feta, només els equip directiu veiem que coincideixen en dir que normativament es fa un breu traspàs d'informació, i que depèn d'ells fins a on arribi aquest contacte entre ambdós centres. Pel que fa a la que es va fer al professorat, veiem que tots dos reben força consultes dels alumnes abans de marxar de l'escola i quan just acaben d'arribar a l'institut. Els temes més recurrents veiem que són els mateixos, però destaca el fet que els professors d'institut reben sobretot qüestions relacionades amb la por al fracàs i si estaran a l'altura "Molts reconeixen portar nits sense dormir bé" (E5). Per part de les famílies, veiem que són més les preguntes que fan a l'escola, fet que concorda amb l'apreciació que han fet la majoria de professors d'institut al dir que venen molt ben informats ja.

Pel que fa a si aquest procés suposa una oportunitat o un problema, majoritàriament els diferents grups entrevistats ho veuen com una oportunitat, però tot i això, altre cop, els que tenen una visió més positiva del canvi són mestres i professors.

Pel que fa al major canvi que els alumnes noten al passar de l'escola a l'institut, veiem que coincideixen en nomenar aspectes com el professorat, la metodologia, o el clima més fred i distant "En el moment en què s'haurien de sentir més acompanyat, és quan es troben més sols. No es fan vincles amb el tutor per manca de temps" (E3). Tot i això, els equips directius coincideixen en destacar també el canvi de relació amb les famílies, i en canvi el professorat destaca el fet d'establir noves relacions i deixar-ne de més antigues i també el fet que l'esforç ja no té tanta importància com el resultat del treball final.

Sobre els aspectes emocionals que més afecten l'alumne al fer aquest canvi, podem veure que és bastant desigual segons el grup que mirem, tot i això, veiem que aquests diferents col·lectius pensen que l'autoestima es veu afectada i que la dimensió relacional amb nous companys també els afecta força. També veiem que els directors d'institut i mestres i professors, donen molta importància al fet de la diferent relació que l'alumnat pot establir amb el professorat i el coneixement que té aquest sobre els alumnes que acaben d'arribar. Per altra banda, directors de primària, juntament també amb mestres i professors, destaquen la importància de la por a les situacions noves, al nou context. Curiosament, destaquen també les dades que ens diuen que els equips directius i els professors d'institut pensen que un altre factor que els afecta molt emocionalment és el canvi de metodologia emprada a les classes; i lligat a aquest aspecte, mestres i professors pensen que la motivació de l'alumnat en passar a la secundària pot disminuir.

Pel que fa al rendiment acadèmic, veiem que els resultats sobre si hi ha una baixada o no són força desiguals també. Els equips directius i mestres de primària pensen clarament

que sí que baixa, tot i que és una baixada puntual causada per diversos motius que després comentarem i després es recupera. Els equips directius dels instituts, també pensen que el rendiment acadèmic baixa, però ja amb un percentatge més baix; en canvi el professorat d'institut pensa que aquest rendiment no baixa. També es va preguntar quins creien que eren els motius pels quals aquest rendiment acadèmic es podria veure més afectat i veiem a partir de la taula, que hi ha dos aspectes en què estan d'acord tots quatre grups entrevistats: manca de maduresa pel nou sistema i diferent metodologia emprada. Els equips directius també destaquen el fet del canvi de relació que s'estableix amb el nou professorat, aspecte que no tenen en compte mestres i professors, però en canvi, pensen que una possible baixada podria ser deguda amb un alt percentatge a l'ansietat que els crea el fet de canviar de centre i d'amics. A més a més, també surten ressaltats aspectes com la nova organització del centre, les diferències entre les expectatives que portaven i els resultats obtinguts i un possible desajust en el tractament de la diversitat. Per altra banda, els equips directius i professors d'instituts coincideixen en destacar que els alumnes quan vénen de primària els falta preparació per entrar en el nou sistema sense que això suposi un trasbals per a ells.

Pel que fa a activitats concretes a fer per una més fàcil transició, veiem que tots quatre grups destaquen el fet de fer trobades entre els tutors per passar-se informació de qualitat i parlar de cada alumne detingudament, la importància d'una coordinació de centres en l'àmbit d'hàbits i de formes de fer, el fet de fer activitats comunes entre els alumnes de 6è i els de 1r d'ESO per mantenir el contacte, lligat a això, fer les visites pertinents als centres de secundària als que aniran acompanyats dels seus mestres de primària i empatitzar amb l'alumne durant tot el procés. A més a més, mestres i professors destaquen també que una possible bona activitat a dur a terme seria la de fer reunions inicials institut-família-alumne. Veiem també, que els professors d'institut, destaquen amb un 13% que seria important que hi hagués coherència entre projectes educatius de centres. És un punt en el qual ens hem d'aturar, ja que mentre es realitzaven les entrevistes als equips directius dels instituts i de les escoles, al parlar d'aquest ítem, directament el desestimaven per la impossibilitat que els semblava que això suposava "cada centre és un món i cada professor és d'una galàxia" (E4).

Pel que fa a si els és un canvi difícil pels estudiants, podem veure que els equips directius i professorat de secundària, pensen clarament que no ho és, en canvi, els equips directius i mestres de primària no ho tenen tan clar, si és veritat que els equips directius ho veuen més com un canvi que no els és difícil, i en canvi els mestres sí que ho veuen més com a una dificultat que se'ls posa per davant.

Creus que seria bo evitar aquesta ruptura i optant per una nova organització del sistema? En aquesta pregunta es corrobora el resultat de la pregunta anterior, ja que equips directius i professorat de secundària tornen a estar d'acord en dir que no s'hauria d'evitar aquesta transició de l'escola a l'institut i en canvi, encara que no amb un alt percentatge, equips directius i mestres de primària pensen que sí que seria bo evitar aquest trencament. "Es pot funcionar amb centres diferents però hi ha una necessitat de diàleg, contacte, interconnexió que ara és impossible establir. No estic parant d'una línia continua, sense alts ni baixos, però sí d'oferir una ajuda i sempre dins d'uns límits en què es comparteixi visió, manera de fer, i sobretot: visió de societat" (E4).

Pel que fa als tres grans eixos que s'haurien de tenir en compte per fer un bon procés de transició, la taula ens deixa veure com es comparteix una sola visió entorn a la transició, ja que els eixos esmentats són pràcticament els mateixos. En primer lloc, tots quatre grups creuen que és fonamental que hi hagi una coordinació primària – secundària en la qual es parli de cada alumne i es faci un bon traspàs d'informació. En segon i tercer lloc, trobem tres ítems que van variant però que són els mateixos: fer activitats conjuntes 6è de primària – 1r d'ESO, fer un bon treball amb les famílies i acompanyar els alumnes emocionalment, tenir un bon pla d'acollida, fer-los una bona rebuda, empatitzar amb ells, "Dedicar temps als alumnes: escoltar-los, fer activitats de cohesió" (E6).

Per últim, per analitzar el tercer objectiu: **conèixer quines són les creences pel que fa a l'alumnat abans i després de fer el procés de transició**, a continuació trobem la taula 3 i 4 de resultat de les enquesta passades a 6è de primària i a 1r d'ESO. Finalment trobem la taula 5 tot fent una comparativa d'aquelles preguntes que és d'utilitat veure que pensaven abans i després de fer el procés de transició.

Taula 3: resultats enquestes fetes a alumnat de 6è de primària

E7	
P1	Has pensat que l'any que ve començaràs l'institut? 99% sí i 1% no
P2	Et preocupa el canvi? 6% gens; 64% una mica; 23% bastant; 7% molt
P3	Què et preocupa més? 45% amistat 28% dificultat feina i exàmens 10% bulling 7% professors 6% ser els petits 3% a quin institut aniran 1% altres: organització centre, noves activitats, res, tot

P4	Què et fa més il·lusió?	47% conèixer amics 13% independència 11% més estudi i aprenentatge 10% activitats noves 6% horari 5% tornar a veure antics companys 4% nous professors 3% nou espai 1% altres: mòbil, res
P5	En tens ganes?	90% sí i 10% no
P6	T'han explicat alguna cosa de l'institut? Què?	27% més feina, més difícil 21% organització escola i instal·lacions 10% més professors 8% no 8% horari 6% canvi radical 6% nova metodologia 5% noves activitats 5% més normes i més llibertat 3% més aprenentatge 1% altres: extraescolars, nous amics, baralles
P7	A casa n'heu parlat?	89% sí i 11% no
P8	Quines creus que són les majors diferències entre l'escola i l'institut?	24% més estudi, més difícil, més aprenentatge 17% horari 13% més professors 11% més gran (mida) 10% nova metodologia 7% més llibertat i responsabilitat 7% separació d'amics però nous 5% ser els petits 6% més duresa normativa

E7: alumnes curant 6è d'Educació Primària en centres públics

Taula 4: resultats enquestes fetes a alumnat de 1r d'ESO

		E8
P1	Et preocupava el canvi?	69% sí i 31% no
P2	Què et preocupava més?	40% feina i dificultat 31% amistats 7% bulling 6% professorat 4% res 4% clima/ambient 3% estrictes 3% ser els petits 1% altres: horari, tot
P3	Què és el que et va ser més difícil?	28% horari 16% metodologia 14% tot 13% relació amb nous companys 10% dificultat 8% professors nous 6% deixar l'escola 4% res 1% altres: organització centre, bulling

P4	Ha estat més fàcil del que et pensaves?	63% sí i 37% no
P5	Et van preparar bé per fer el canvi?	75% sí i 25% no
P6	Què t'ha sorprès més?	21% metodologia (apunts, exàmens, deures) 19% horari 13% dificultat 9% professorat 5% organització 4% llibertat independència 4% ser els petits 3% trobar nous amics 3% mida 1% altres: tot, res
P7	Què s'hauria de treballar amb els alumnes de 6è perquè fos més fàcil?	29% més exigència 21% preparar per la nova metodologia 16% més contingut de les assignatures 14% emocional 11% res 9% més activitats entre 6è i 1r d'ESO
P8	Preferiries haver seguit estudiant a l'escola?	67% no i 33% sí

E8: alumnes cursant 1r d'Educació Secundària Obligatòria en centres públics

Taula 5: comparació resultats enquestes fetes a alumnat 6è de primària i 1r d'ESO

		E7 (176)	E8 (137)
1	P2 (6è) P1 (1r)	Et preocupa / preocupava el canvi?	
		6% gens; 64% una mica; 23% bastant; 7% molt	69% sí 31% no
2	P3 (6è) P2 (1r)	Què és el que més et preocupa / preocupava?	
		45% amistat 28% dificultat feina i controls 10% bulling 7% professors 6% ser els petits 3% a on aniré 1% altres: organització centre, noves activitats, res, tot	40% més feina, més difícil 31% amistats 7% bulling 6% professorat 4% res 4% clima/ambient 3% estrictes 3% ser els petits 1% altres: horari, tot
3	P6 i P7 (6è) P5 i P7 (1r)	T'han explicat alguna cosa? A casa n'heu parlat?	
		27% més feina, més difícil 21% organització escola i instal·lacions 10% més professors 8% no 8% horari 6% canvi radical 6% nova metodologia 5% noves activitats 5% més normes més llibertat 3% més aprenentatge 1% altres: extraescolars, amics, etc.	Creus que et van preparar bé? Què s'hauria de treballar més?
		75% sí i 25% no	29% més exigència 21% preparar per la nova metodologia 16% més contingut de les assignatures 14% emocional 11% res 9% més activitats entre 6è i 1r d'ESO
		89% sí i 11% no	

Què creus que és el que més et sorprendrà / et va sorprendre?			
4	P8 (6è) P6 (1r)	24% més difícil, estudi i aprenentatge	21% metodologia (apunts, exàmens, deures)
		17% horari	19% horari
		13% més professors	13% dificultat
		11% més gran	9% professorat
		10% nova metodologia: apunts, més assignatures	5% organització
		7% més llibertat i responsabilitat	4% llibertat i responsabilitat
		7% separació d'amics però nous	4% ser els petits
		5% ser els petits	3% trobar nous amics
		6% més duresa normativa	3% mida
			1% altres: tot, res

E7: alumnes curant 6è d'Educació Primària en centres públics

E8: alumnes cursant 1r d'Educació Secundària Obligatoria en centres públics

Pel que fa a si els preocupa o preocupava el canvi de l'escola a l'institut, veiem que els alumnes a 6è no es decideixen majoritàriament per una visió extrema, sinó que la majoria indiquen que els preocupa "una mica" o "bastant". Veiem que l'alumnat, després d'haver passat per aquest procés de transició cap a l'educació secundària, un gran percentatge reconeix que sí que els preocupava, tot i que també hi ha un sector relativament gran que afirma que no els preocupava.

Sobre què és el que més els preocupa o preocupava, veiem que coincideixen totalment les respostes abans i després de fer la transició: les amistats "que estaré molt sola i pot ser que ningú no vulgui ser el meu o meva amic/ga" (E7), la dificultat, el possible bullying "que no els hi caigui bé, o que no els hi agradi com sóc i que llavors no vulguin estar amb mi i jo em quedi sola" (E7) i el professorat, són les categories que pràcticament fan el cent per cent tan preguntat els alumnes a 6è com a 1r d'ESO.

Respecte a la pregunta tres, veiem que, pràcticament a tots els alumnes, els han explicat coses sobre com serà la seva vida a l'institut, sobretot parlen de l'increment de la feina i la dificultat d'aquesta, la nova organització de l'institut, les instal·lacions, el nou professorat, l'horari,... Trobem també, un percentatge que ens diu que no se'ls ha explicat res, percentatge que coincideix força amb el que diu que a casa seva no han parlat del tema. Paral·lelament, els alumnes després de passar a l'educació secundària, els números ens fan veure que un quart del total d'enquestats pensen que no els van acabar de preparar bé per fer aquesta transició i que el que s'hauria de treballar més amb els alumnes de 6è són el tema de l'exigència "què no siguin tan fluixos, que donin una mica més de canya" (E8), i relacionat amb aquest fet, donar més contingut en si de les matèries per tenir un nivell més alt en arribar a l'institut. A més a més creuen que seria bo que des de 6è es comencessin a apropar a la metodologia que començaran a fer servir a

l'institut pel que fa al tema de les classes, els apunts, exàmens, deures,... Els aspectes emocionals també surten reflectits a les enquestes, i és que un percentatge notable ens diu que s'haurien de treballar més "s'hauria de treballar la confiança en un mateix" (E8).

Pel que fa a quines creuen que són les majors diferències al passar a l'institut i quines són les que han trobat un cop han fet el salt, veiem sobretot que la dificultat que era el que més els preocupava quan eren a l'escola, un cop ja són a l'institut els ha deixat de preocupar en el mateix nivell. En canvi, la metodologia pel que fa al tema de les classes, els apunts, els exàmens,... que no pensaven que fos una de les majors diferències, un cop han començat l'institut, noten que aquesta és la major. Els altres ítems que creien que podien variar, es troben força igualats abans i després de fer el procés de transició.

Per acabar, ens quedem amb una de les respostes que ens va donar un/a alumne/a de 1r d'ESO "Que l'escola és un preparament de l'institut, i l'institut del batxillerat que és un preparament per la carrera i la carrera per la vida" (E8).

4. Conclusions i discussió de resultats

Després de dur a terme la investigació i d'extreure els resultats pertinents, podem concloure que igual que deien Seidman, Allen, Aber, Michell i Feiman (1994), Gimeno (2000), Galton, Morrison i Pell (2000) i Pietarinen, Soini i Pyältö (2010), els diferents agents educatius que han participat en l'estudi: Serveis Educatius, Inspecció Educativa, Equips directius d'Instituts i Escoles, professorat de secundària i de primària, veuen la transició de l'Educació Primària a la Secundària com una oportunitat pel creixement dels alumnes. Tot i això, els Serveis Educatius i les direccions dels Instituts i de les Escoles, s'acosten més a la visió de Gairin (2008), tot veient que són situacions problemàtiques perquè hi ha un canvi de context molt important. Aquest fet ens fa pensar que segons la visió personal de cadascú, els canvis es poden veure des d'una vessant més positivista o negativista. Tot i això, s'hauria de transformar aquesta transició per tal que tots els agents educatius estiguessin convençuts que és una oportunitat d'ajuda pel creixement dels infants.

Per altra banda, tot preguntat per les majors diferències que hi ha en passar de l'escola a l'institut, veiem que tots els sectors entrevistats i enquestats, coincideixen en destacar el canvi que es produeix en el nombre i relació que s'estableix amb el professorat, igual que indiquen Galton, Morrison i Pell (2000), Monarca i Rincón (2010), Monarca, Rappoport i Sandoval (2013) i Arrizabalga (2013) que ens diu que el tracte passa a ser més adult i menys proper. A més a més, els tres autors primerament esmentats, coincideixen també

parlant del canvi de metodologia i falta d'estratègies que tenen els alumnes en arribar a l'institut, aspecte en què coincideixen també majoritàriament tots els grups que han format part de l'estudi. Cal destacar sobretot, que els alumnes un cop després d'haver fet la transició i portar ja uns mesos cursant 1r d'ESO, les diferències metodològiques són les que més destaquen.

L'alumnat, a més a més, tant abans com després de fer la transició cap a l'educació secundària, pensen i constaten que la feina i els deures és una també de les majors diferències, igual que Monarca, Rappoport i Sandoval (2013) ens diuen en el seu estudi.

Gimeno (2000) destaca que el clima, el seguiment de l'alumne i el contacte amb els pares també varia, aspectes que també es veuen destacats pels diferents grups entrevistats i enquestats.

Després de conèixer quines poden ser les majors diferències en passar de l'Educació Primària a la Secundària, tot contrastant l'opinió d'experts reconeguts, dels diferents agents educatius i de l'alumnat, pensem que per tal de fer més planer el procés de transició, s'haurien de tenir en compte aquests aspectes, ja que veiem que són els que canvien d'una forma més brusca, aspecte que no ajuda a l'alumnat a l'hora d'adaptar-se al nou sistema.

Com va dir Murdoch (1966) i Adayemo (2010), al fer aquest estudi hem vist que majoritàriament els professionals pensen també que la motivació i l'autoestima es poden veure afectats en passar a l'educació secundària. A més a més, tots els participants, tenint en compte també els alumnes abans i després de fer la transició, veiem que pensen que la relació d'amistat tant amb els antics companys com amb els nous, és un dels aspectes emocionals que més afecta i que més els preocupa, igual que van dir Weller (2007) i Ashton (2008).

Per la totalitat d'autors citats en el marc teòric, veiem que tot i que la visió majoritària és la de veure aquest procés com una oportunitat, veiem que també són conscients que aquest salt els preocupa i per això fan propostes per millorar aquest aspecte. En aquest mateix sentit, veiem que la totalitat d'alumnes enquestats, ens confirmen que sí que els preocupa o els preocupava aquest canvi de l'escola a l'institut, i mestres i professors ens ho confirmen dient-nos que són moltes les consultes que reben tant per part d'alumnes com de famílies.

D'acord als estudis que van fer Croll (1983) i Galton, Morrison i Pell (2000), tots els col·lectius que han format part de l'estudi menys el professorat d'institut, han coincidit en afirmar que hi ha una baixada del nivell acadèmic en començar l'educació secundària.

Aquest fet ens pot fer pensar, que el professorat de secundària pot estar més acostumat a una primera baixada seguida d'una pujada al mateix nivell o superior al que ja portaven, aspecte que no consideren com a baixada, com diu Adayemo (2010).

Igual que exposen Measor i Woods (1984) i Monarca i Rincón (2010) en els seus estudis, els equips directius tant de les escoles de primària com de secundària, pensen que la relació amb el professorat és fonamental en aquesta baixada, tan pel que fa al nombre com per la relació que s'estableix amb aquests. Per això mateix, el fet de cuidar aquest aspecte és molt important per tal que els alumnes se sentin més còmodes i segurs en fer la transició.

Galton, Morrison i Pell (2000) destaquen també la falta de maduresa per incorporar-se al nou sistema, aspecte que coincideixen també en destacar els agents educatius que treballen dins de l'escola. D'acord també amb aquests autors, l'administració educativa, coincideix en pensar que les expectatives dels estudiants també tenen a veure amb aquesta possible baixada. Per altra banda, mestres i professors destaquen també que aquesta baixada acadèmica pot ser deguda a l'ansietat que provoca el canvi de centre i d'amics tal com van dir Weller (2007) i Ashton (2008).

Per últim, i com destaquen McGee, Ward, Gibbons i Harlow (2004) en el seu estudi, tots els agents educatius enquestats i entrevistats, pensen que la metodologia és un aspecte clau que afecta en el rendiment acadèmic, ja que la metodologia acostuma a ser diferent, poc contextualitzada i no interdisciplinari. Cal afegir, que l'alumnat un cop han fet aquest procés de transició, el tema metodològic és el que destaquen com a major diferència i dificultat. Aquesta dada doncs, ens fa veure la importància d'intentar coordinar centres de primària i secundària al voltant d'una mateixa metodologia, o si més no, intentar establir acords de traspàs per fer menys notable aquesta diferència tan notable.

Monarca i Rincón (2010) diuen que s'ha de garantir una coordinació i continuïtat però que resulta difícil perquè el sistema no ofereix facilitats perquè sigui així. Aquesta visió és compartida per tots els entrevistats, aspecte que ens fa veure la necessitat d'establir certs canvis per fer possible la coordinació com també ens diuen Álvarez i Pareja (2011).

Un 25% de l'alumnat enquestat, coincideix en dir que no el van preparar bé per fer el canvi a l'institut, dada que coincideix força amb el percentatge que ens diu que a casa seva no n'han parlat. Per tal d'intentar que tot l'alumnat senti que se l'ha preparat bé per fer aquest salt, vam preguntar als diferents agents educatius quines activitats creuen que serien de major ajuda per fer una bona transició, i d'acord amb els experts veiem que hem de dur a terme bons plans d'acció tutorial tot preocupant-nos de cada alumne

individualment com diuen Antúnez (2005) i Monarca, Rappoport i Fernández (2012). A més a més, aquest últim afegeixen la importància de fer activitats tant amb 6è d'EP com amb 1r d'ESO per simplificar el procés, aspecte que els diferents agents educatius entrevistats també destaquen com a molt important. Per altra banda i com diuen Portilla, Sierra i Vidal (2008) i Garcia-Orcajo (2011), hi hauria d'haver una coordinació entre centres tot unificant criteris tal com també destaquen els directores, mestres i professors tant de l'escola primària com de l'institut. Per altra banda Pietarinen, Soini i Pyältö (2010) ens parlen de la importància de preparar metodològicament a l'alumnat, igual que ho destaquen tots els agents educatius, incloent-hi els alumnes quan se'ls va preguntar que s'hauria de treballar amb els alumnes de 6è perquè els fos més fàcil el traspàs a l'institut. Per últim tots els agents educatius han coincidit també en destacar la importància de fer activitats amb les famílies per fer més fàcil i satisfactòria la transició igual que ens diu Arrizabalga (2013) presentant-nos la guia que va elaborar Jesús Jarque (pedagog i orientador d'educació infantil i primària).

Us aspecte a destacar també, és la resposta que van donar els alumnes que cursen actualment 1r d'ESO quan se'ls va preguntar què s'hauria de treballar perquè els alumnes s'adaptessin millor al començar la secundària. Un 29% han dit que l'exigència a 6è hauria d'incrementar molt, aspecte que ens pot fer veure que han notat un gran canvi. Aquesta resposta per això, no ens fa veure que la primària hauria de pujar el seu nivell d'exigència (o sí), sinó que les metodologies i les formes de fer s'assimilessin més les unes amb les altres.

Galton, Morrison i Pell (2000) en el seu estudi van concloure que un 75% dels estudiants havia tingut problemes durant el primer trimestre, Adayemo (2010) assegura que per un 50% dels alumnes la transició va ser un moment difícil i Monarca, Rappoport i Fernández (2012) i Arrizabalga (2013) diuen que almenys per a un 33% dels alumnes aquest procés de transició té conseqüències negatives. A aquestes dades, cal afegir doncs que a partir del nostre estudi veiem que l'administració educativa creu que aquesta transició suposa un canvi difícil per als estudiants, en canvi les direccions, mestres i professors d'escoles i d'instituts pensen que no és un canvi difícil o no per a la majoria. Veiem a més a més, que els alumnes després de fer la transició, un 63% ens diuen que ha estat més fàcil del que pensaven, aspecte que ens fa veure que si més no per a la meitat dels alumnes, aquest procés de transició s'està fent relativament bé.

Per això, mateix, seria bo un canvi del sistema per evitar la transició entre l'Educació Primària i la Secundària? Els serveis educatius, els equips directius i els mestres de les escoles, d'acord amb Monarca, Rappoport i Sandoval (2013) i Mateo (2016) pensen que

no hi hauria d'haver fragmentació dins de l'educació bàsica obligatòria tot optant per una nova organització del sistema educatiu. Per altra banda, i d'acord amb Galton, Morrison i Pell (2000), la inspecció educativa, els directors i professors d'institut pensen majoritàriament que no s'hauria d'evitar aquesta fragmentació (no això els representants de les escoles de primària). A més a més, els alumnes abans de fer el procés de transició demostren amb un alt percentatge que tenen ganes de començar l'institut, i un cop han arribat, també és majoritària l'opinió de preferir estar a l'institut en comptes de seguir a l'escola, aspecte que coincideix amb l'estudi que van fer aquests últims autors nomenats.

Pel que fa a les limitacions que ha tingut aquest treball, en primer lloc, no es pot fer una generalització dels resultats, ja que al no calcular quina mostra s'hauria d'agafar per ser representatiu, els resultats no són del tot fiables, malgrat sí que són un clar indicador de la situació. En segon lloc i pel que fa a la recollida i anàlisi de dades, els instruments no han estat validats perquè no s'ha utilitzat l'estadística ni l'índex KAPPA. Per últim, i en tercer lloc, per manca de temps, als mestres i professors de les escoles i instituts no se'ls va poder entrevistar com estava previst i se'ls va passar una enquesta.

Com a prospectiva, amb aquest treball volem deixar obertes quatre línies futures d'investigació. En primer lloc, després de fet aquesta investigació, veiem que les dades obtingudes són relativament homogènies malgrat no poder-les considerar representatives de tot el territori català. Per això, creiem que seria interessant realitzar aquest estudi per tal de constatar si a tot el territori català la situació és la mateixa i es poden prendre mesures de millora generalitzades o si hi ha diferències significatives en el que podrien ser entorns rurals i de nuclis més petits de població i per tant que les mesures foren diferenciades segons la part del territori. En segon lloc, valorar si no fóra convenient l'existència d'una normativa específica i concreta que regule la transició primària – secundària més enllà del que és el traspàs d'informació bàsica com ja està reglamentat. Ens referiríem al fet que els centres haguessin d'elaborar un pla de transició conjuntament amb les escoles a on es postulessin les diferents activitats i compromisos durant el procés de transició (l'opinió dels diferents estaments és concloent en aquest aspecte). En tercer lloc, estudiar la possibilitat d'establir permisos retribuïts a mestres i professors per fer immersions temporals als dels instituts a les escoles i a l'inrevés. En quart i últim lloc, beure de les fonts dels estudis psicològics existents i de l'organització de sistemes educatius d'altres països i estudiar la possibilitat de valorar si l'edat madurativa és l'adequada per fer un canvi d'aquest tipus o si aquest canvi s'hauria de fer en una edat més avançada, així com seguir aprofundint en la possible bondat de l'estructura dels Instituts-Escoles.

Bibliografia i webgrafia

AA. VV. (2015). *Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Coordinació entre l'Educació Primària i l'Educació Secundària Obligatòria*. Document inèdit del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya).

Adeyemo, D. (2010). Educational Transition and Emotional Intelligence. In D. Jindal-Scape (Ed.), *Educational Transitions. Moving Stories from Around the Word* (pp. 33-47). New York: Routledge.

Akos, P. (2010). Moving Through Elementary, Middle, and High Schools: The Primary to Secondary Shifts in the United States. In D. Jindal-Scape (Ed.), *Educational Transitions. Moving Stories from Around the Word* (pp. 125-142). New York: Routledge.

Alfaro, I. (2004). Diagnóstico en educación y transiciones. *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía*, 15 (1), 67-88.

Álvarez, J.D. & Pareja, J.M. (2011). *¿Es posible una transición pacífica? La transición educativa es una cuestión colectiva*. Alicante: Universidad de Alicante Vicent Sebastián Fabuel.

Anderson, L., Jacobs, J., Schramm, S. & Splittgerber (2000). School transitions: beginning of the end or a new beginning? *International Journal of Educational Research*, 33, 325-339.

Antúnez, S. (2005). El cuidado de los procesos de transición de primaria a secundaria: a modo de balance. *Revista Aula de Innovación Educativa*, 142: 7-11.

Antúnez, S. y otros (2007). *La transición entre etapas: reflexiones y prácticas*. Barcelona: Graó.

Arrizabalaga, M. (2013) El salto sin red de Primaria a la ESO. ABC.

Ashton, R. (2008). Improving the transfer to secondary school: how every child's voice can matter. *Support for Learning*, 23 (4), 176-182.

Castro, M., Ruiz, L., León, A., Fonseca, H., Díaz, M. & Umaña, W. (2010). Factores académicos en la transición de la primaria a la secundaria: motivación, rendimiento académico y disciplina. *Revista Actualidades Investigativas en Educación*, 10 (3), 1-29.

Croll, P. (1983). Transfer and pupil performance. In M. Galton & J. Willcocks (Eds.), *Moving from the primary school*. London: Routledge and Kegan Paul.

Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'Autonomia dels Centres Educatius, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5686 (2010).

Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la Direcció dels Centes Educatius Públics i del Personal Directiu Professional Docent, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5753 (2010).

Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 6900 (2015).

Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 6945 (2015).

Gairin, J. (2005). El reto de la transición entre etapas educativas. *Aula de Innovación Educativa*, 142, pp. 12-17.

Gairin, J. (2008). La transición educativa: coordinación entre instituciones. *Padres y maestros*; 316; 5-8.

Galton, M. (2010). Moving to Secondary School: What do Pupils in England Say About the Experience. In D. Jindal-Scape (Ed.), *Educational Transitions. Moving Stories from Around the World* (107-124). New York: Routledge

García Orcajo, J. (2011). Del col·legio al instituto: buenas prácticas en el tránsito de primària a secundaria. *Aula de Innovación Educativa*, 19 (206), 41-45.

Gimeno, J. (2000). *La transición a la educación secundaria: discontinuidades en las culturas escolares*. Madrid: Morata.

Gorwood, B. (1991). Primary-secondary transfer after the national curriculum. *School Organisation*, 11 (3), 18-25.

Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, Boletín Oficial del Estado, 295 § 12886 (2013).

Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5422 (2009).

Mateo, J. (2015) L'arquitectura del sistema educatiu. Reflexions i propostes. En *Ara és demà: debat sobre el futur de l'educació a Catalunya*. Consell Escolar de Catalunya, Barcelona.

McGee, C. Ward, R. Gibbons, J. & Harlow, A. (2004). Transition to secondary School a literature review. Report to the Ministry of Education. The University of Waikato .

MECyD (2012). Estadística 2012. Las cifras de la educación en España. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

Monarca, H. (2014). El impacto del primer año de enseñanza secundaria obligatoria en la configuración de las trayectorias escolares. *Revista Lusófona de Educação*. Núm 27, 39-53.

Monarca, H. Rappoport, S. Fernánde, A. (2012) Factores condicionantes de las trayectorias escolares en la transición entre enseñanza primaria y secundaria. *Revista española de orientación y psicopedagogía*.

Monarca, H. & Rincón, J (2010). Tránsito a la ESO, ¿continuidad o ruptura?. *Cuadernos de Pedagogía*, 401, 28-31.

Ordre EDU/296/2008, de 13 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5155 (2008).

Ordre ENS/56/2012, de 8 de març, de modificació de l'Ordre EDU/295/2008, de 13 de juny, pel la qual es determinen el procediment i els document i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 6088 (2012).

Ordre ENS/164/2016, de 14 de juny, per la qual es determinen el procediment i els document i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 7148 (2016).

Pietarinen, J., Soini, T. & Pyälto, K. (2010). Learning and Well-Being in Transition: How to Promote Pupils' Active Learning Agency. In D. Jindal- Scape (Ed.) *Educational Transitions. Moving Stories from Around the Word* (pp. 143-158). New York: Routledge.

Portilla, R. Sierra, A. Vidal, F. (2008). Acompanyar en el canvi: el pas de primària a secundària. *Guix: Elements d'acció educativa*, (341), 45-51.

Resolució de 23 de juny per la qual s'aproven els documents per a l'organització i la gestió dels centres per al curs 2016-2017, Secretaria General del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2016).

Schumacher, D. (1998). *The Transition to Middle School*. ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education, Illinois: University of Illinois.

Seidman, E., Allen, L., Aber, J.L., Mitchell, Ch. & Feiman, J. (1994). The impact of school transitions in early adolescence on the self-system and perceived social context of poor urban youth. *Child Development*, 65, 507-522.

Annexos

Annex 1: entrevistes i enquestes

Serveis educatius:

1. Quina és la vostra tasca en el procés de transició? Aquesta tasca està oficialment reglamentada o es un acord intern del vostre Servei Educatiu?
2. Em pots indicar quin creus que és l'estat actual dels processos de transició de les escoles de primària als Instituts? Són prou adequats i asseguren una adequada transició dels alumnes?
3. Consideres que aquest procés de transició suposa un problema? O pel contrari una oportunitat?
4. Quines consideres que són les majors diferències que els alumnes es troben al passar de l'escola d'Educació Primària a la Secundària?
 - Contingut
 - Metodologia / dinàmica
 - Deures
 - Avaluació
 - Treball més important que l'esforç
 - Clima / ambient
 - Seguiment alumne per part del professorat GUIAR LA PREGUNTA
 - Contacte famílies
 - Horaris
 - Nous espais físics
 - Noves relacions
 - Número professors
 - Relació amb professors
 - Resolució problemes de conducta
 - Ajuda que reben dels pares
5. En el procés de transició i l'arribada a l'institut, quins creus que són els aspectes emocionals que poden afectar més a l'alumne?
 - Motivació
 - Autoestima
 - Diferent relació que els ofereix el professorat
 - Desconeixement del nou professorat sobre l'alumne
 - Por al nou context GUIAR LA PREGUNTA
 - Aspecte normatiu
 - Nova metodologia
 - Dimensió relacional amb nous companys

6. En diversos estudis s'ha constatat que el rendiment acadèmic baixa al començar l'educació secundària. Creus que és així? Quins aspectes poden influir més perquè sigui així?
- Lligat amb la relació que es té amb el professorat
 - Pèrdua d'atenció i d'interès per desconeixement del professorat sobre l'alumne
 - Diferències entre expectatives de l'alumne i resultats obtinguts
 - Manca de maduresa pel nou sistema escolar
 - Més incidència d'un possible baix nivell socioeconòmic
 - Menys involucració de les famílies GUIAR LA PREGUNTA
 - Diferències de metodologia
 - Manca de preparació per a aquesta transició
 - Possible desajust en el tractament de la diversitat
 - Nova organització (horaris, canvis d'aules, nombre professorat,...)
 - Ansietat per canvi de centre i amics
7. Em podries indicar algunes activitats concretes de bones pràctiques que coneguis i que ajudin a fer una millor transició primària secundària?
- Coherència entre els projectes educatius i clima dels centres
 - Empatitzar amb l'alumnat davant d'aquest procés
 - Coordinació entre centres GUIAR LA PREGUNTA
 - Activitats específiques de transició amb 6è i 1r d'ESO
 - Coordinació professorat de primària i secundària, alumne per alumne
 - Informació i acompanyament per a les famílies
 - Visites organitzades pels alumnes als centres de secundària
 - Fer un treball per apropar metodologies entre 6è i 1r d'ESO
 - Reunions inicials institut-família-alumne
8. Creus que per la majoria d'estudiants suposa un canvi difícil?
9. Creus que fora bo evitar la transició tot optant per una nova organització del sistema?
10. Em podries dir quins creus que són els tres eixos fonamentals en que s'hauria de basar un bon procés de transició escola-institut?

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Alba Serrano

Inspecció educativa:

1. Quina és la vostra tasca en el procés de transició? Aquesta tasca és normativa o és decisió concreta del servei territorial en el que esteu treballant?
2. Em pots indicar quin creus que és l'estat actual dels processos de transició de les escoles de primària als Instituts? Són prou adequats i asseguren una adequada transició dels alumnes?
3. Consideres que aquest procés de transició suposa un problema? O pel contrari una oportunitat?
4. Quines consideres que són les majors diferències que els alumnes es troben al passar de l'escola d'Educació Primària a la Secundària?
 - Contingut
 - Metodologia / dinàmica
 - Deures
 - Avaluació
 - Treball més important que l'esforç
 - Clima / ambient
 - Seguiment alumne per part del professorat GUIAR LA PREGUNTA
 - Contacte famílies
 - Horaris
 - Nous espais físics
 - Noves relacions
 - Número professors
 - Relació amb professors
 - Resolució problemes de conducta
 - Ajuda que reben dels pares
5. En el procés de transició i l'arribada a l'institut, quins creus que són els aspectes emocionals que poden afectar més a l'alumne?
 - Motivació
 - Autoestima
 - Diferent relació que els ofereix el professorat
 - Desconeixement del nou professorat sobre l'alumne
 - Por al nou context GUIAR LA PREGUNTA
 - Aspecte normatiu
 - Nova metodologia
 - Dimensió relacional amb nous companys

6. En diversos estudis s'ha constatat que el rendiment acadèmic baixa al començar l'educació secundària. Creus que és així? Quins aspectes poden influir més perquè sigui així?
- Lligat amb la relació que es té amb el professorat
 - Pèrdua d'atenció i d'interès per desconeixement del professorat sobre l'alumne
 - Diferències entre expectatives de l'alumne i resultats obtinguts
 - Manca de maduresa pel nou sistema escolar
 - Més incidència d'un possible baix nivell socioeconòmic
 - Menys involucració de les famílies GUIAR LA PREGUNTA
 - Diferències de metodologia
 - Manca de preparació per a aquesta transició
 - Possible desajust en el tractament de la diversitat
 - Nova organització (horaris, canvis d'aules, nombre professorat,...)
 - Ansietat per canvi de centre i amics
7. Em podries indicar algunes activitats concretes de bones pràctiques que coneguis i que ajudin a fer una millor transició primària secundària?
- Coherència entre els projectes educatius i clima dels centres
 - Empatitzar amb l'alumnat davant d'aquest procés
 - Coordinació entre centres GUIAR LA PREGUNTA
 - Activitats específiques de transició amb 6è i 1r d'ESO
 - Coordinació professorat de primària i secundària, alumne per alumne
 - Informació i acompanyament per a les famílies
 - Visites organitzades pels alumnes als centres de secundària
 - Fer un treball per apropar metodologies entre 6è i 1r d'ESO
 - Reunions inicials institut-família-alumne
8. Creus que per la majoria d'estudiants suposa un canvi difícil?
9. Creus que fora bo evitar la transició tot optant per una nova organització del sistema?
10. Em podries dir quins creus que són els tres eixos fonamentals en que s'hauria de basar un bon procés de transició escola-institut?

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Alba Serrano

Equips directius instituts:

1. Em pots indicar quin creus que és l'estat actual dels processos de transició de les escoles de primària als Instituts? Són prou adequats i asseguren una adequada transició dels alumnes?
2. Teniu un protocol definit i documentació estandarditzada per a la realització del procés? Si no és així creus que seria necessari?
3. Consideres que aquest procés de transició suposa un problema? O pel contrari una oportunitat?
4. Quines consideres que són les majors diferències que els alumnes es troben al passar de l'escola d'Educació Primària a la Secundària?
 - Contingut
 - Metodologia / dinàmica
 - Deures
 - Avaluació
 - Treball més important que l'esforç
 - Clima / ambient
 - Seguiment alumne per part del professorat GUIAR LA PREGUNTA
 - Contacte famílies
 - Horaris
 - Nous espais físics
 - Noves relacions
 - Número professors
 - Relació amb professors
 - Resolució problemes de conducta
 - Ajuda que reben dels pares
5. En el procés de transició i l'arribada a l'institut, quins creus que són els aspectes emocionals que poden afectar més a l'alumne?
 - Motivació
 - Autoestima
 - Diferent relació que els ofereix el professorat
 - Desconeixement del nou professorat sobre l'alumne
 - Por al nou context GUIAR LA PREGUNTA
 - Aspecte normatiu
 - Nova metodologia
 - Dimensió relacional amb nous companys

6. En diversos estudis s'ha constatat que el rendiment acadèmic baixa al començar l'educació secundària. Creus que és així? Quins aspectes poden influir més perquè sigui així?
- Lligat amb la relació que es té amb el professorat
 - Pèrdua d'atenció i d'interès per desconeixement del professorat sobre l'alumne
 - Diferències entre expectatives de l'alumne i resultats obtinguts
 - Manca de maduresa pel nou sistema escolar
 - Més incidència d'un possible baix nivell socioeconòmic
 - Menys involucració de les famílies GUIAR LA PREGUNTA
 - Diferències de metodologia
 - Manca de preparació per a aquesta transició
 - Possible desajust en el tractament de la diversitat
 - Nova organització (horaris, canvis d'aules, nombre professorat,...)
 - Ansietat per canvi de centre i amics
7. Em podries indicar algunes activitats concretes de bones pràctiques que coneguis i que ajudin a fer una millor transició primària secundària?
- Coherència entre els projectes educatius i clima dels centres
 - Empatitzar amb l'alumnat davant d'aquest procés
 - Coordinació entre centres GUIAR LA PREGUNTA
 - Activitats específiques de transició amb 6è i 1r d'ESO
 - Coordinació professorat de primària i secundària, alumne per alumne
 - Informació i acompanyament per a les famílies
 - Visites organitzades pels alumnes als centres de secundària
 - Fer un treball per apropar metodologies entre 6è i 1r d'ESO
 - Reunions inicials institut-família-alumne
8. Creus que per la majoria d'estudiants suposa un canvi difícil?
9. Creus que fora bo evitar la transició tot optant per una nova organització del sistema?
10. Em podries dir quins creus que són els tres eixos fonamentals en que s'hauria de basar un bon procés de transició escola-institut?

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Alba Serrano

Equips directius escoles:

1. Em pots indicar quin creus que és l'estat actual dels processos de transició de les escoles de primària als Instituts? Són prou adequats i asseguren una adequada transició dels alumnes?
2. Teniu un protocol definit i documentació estandarditzada per a la realització del procés? Si no és així creus que seria necessari?
3. Consideres que aquest procés de transició suposa un problema? O pel contrari una oportunitat?
4. Quines consideres que són les majors diferències que els alumnes es troben al passar de l'escola d'Educació Primària a la Secundària?
 - Contingut
 - Metodologia / dinàmica
 - Deures
 - Avaluació
 - Treball més important que l'esforç
 - Clima / ambient
 - Seguiment alumne per part del professorat GUIAR LA PREGUNTA
 - Contacte famílies
 - Horaris
 - Nous espais físics
 - Noves relacions
 - Número professors
 - Relació amb professors
 - Resolució problemes de conducta
 - Ajuda que reben dels pares
5. En el procés de transició i l'arribada a l'institut, quins creus que són els aspectes emocionals que poden afectar més a l'alumne?
 - Motivació
 - Autoestima
 - Diferent relació que els ofereix el professorat
 - Desconeixement del nou professorat sobre l'alumne
 - Por al nou context GUIAR LA PREGUNTA
 - Aspecte normatiu
 - Nova metodologia
 - Dimensió relacional amb nous companys

6. En diversos estudis s'ha constatat que el rendiment acadèmic baixa al començar l'educació secundària. Creus que és així? Quins aspectes poden influir més perquè sigui així?
- Lligat amb la relació que es té amb el professorat
 - Pèrdua d'atenció i d'interès per desconeixement del professorat sobre l'alumne
 - Diferències entre expectatives de l'alumne i resultats obtinguts
 - Manca de maduresa pel nou sistema escolar
 - Més incidència d'un possible baix nivell socioeconòmic
 - Menys involucració de les famílies GUIAR LA PREGUNTA
 - Diferències de metodologia
 - Manca de preparació per a aquesta transició
 - Possible desajust en el tractament de la diversitat
 - Nova organització (horaris, canvis d'aules, nombre professorat,...)
 - Ansietat per canvi de centre i amics
7. Em podries indicar algunes activitats concretes de bones pràctiques que coneguis i que ajudin a fer una millor transició primària secundària?
- Coherència entre els projectes educatius i clima dels centres
 - Empatitzar amb l'alumnat davant d'aquest procés
 - Coordinació entre centres GUIAR LA PREGUNTA
 - Activitats específiques de transició amb 6è i 1r d'ESO
 - Coordinació professorat de primària i secundària, alumne per alumne
 - Informació i acompanyament per a les famílies
 - Visites organitzades pels alumnes als centres de secundària
 - Fer un treball per apropar metodologies entre 6è i 1r d'ESO
 - Reunions inicials institut-família-alumne
8. Creus que per la majoria d'estudiants suposa un canvi difícil?
9. Creus que fora bo evitar la transició tot optant per una nova organització del sistema
10. Em podries dir quins creus que són els tres eixos fonamentals en que s'hauria de basar un bon procés de transició escola-institut?

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Alba Serrano

Professorat instituts:

1. Em pots indicar quin creus que és l'estat actual dels processos de transició de les escoles de primària als Instituts?

2. En general els alumnes mostren neguits quan arriben a l'institut? Quins són els principals?

Reps moltes consultes per part de les famílies en quant al procés de transició?
Mostren neguit?

3. Consideres que aquest procés de transició suposa un problema? O pel contrari una oportunitat?

4. Quines consideres que són les majors diferències que els alumnes es troben al passar de l'escola d'Educació Primària a la Secundària? Marca les 5 principals tot numerant de 1 a 5, on l'1 és la de major importància per a tu.

- Contingut
- Metodologia / dinàmica
- Deures
- Avaluació
- Treball més important que l'esforç
- Clima / ambient
- Seguiment alumne per part del professorat
- Contacte famílies
- Horaris
- Nous espais físics
- Noves relacions
- Número professors
- Relació amb professors
- Resolució problemes de conducta
- Ajuda que reben dels pares

5. En el procés de transició i l'arribada a l'institut, quins creus que són els aspectes emocionals que poden afectar més a l'alumne? Marca les 3 principals tot numerant de 1 a 3, on l'1 és la de major importància.

- Motivació
- Autoestima
- Diferent relació que els ofereix el professorat
- Desconeixement del nou professorat sobre l'alumne
- Por al nou context
- Aspectes normatiu
- Nova metodologia
- Dimensió relacional amb nous companys

6. En diversos estudis s'ha constatat que el rendiment acadèmic baixa al començar l'educació secundària. Creus que és així? Sí No

Quins aspectes poden influir més perquè sigui així? Marca les 4 principals tot numerant de 1 a 4, on l'1 és la de major importància per a tu.

- Lligat amb la relació que es té amb el professorat
- Pèrdua d'atenció i d'interès per desconeixement del professorat sobre l'alumne
- Diferències entre expectatives de l'alumne i resultats obtinguts
- Manca de maduresa pel nou sistema escolar
- Més incidència d'un possible baix nivell socioeconòmic
- Menys involucració de les famílies
- Diferències de metodologia
- Manca de preparació per a aquesta transició
- Possible desajust en el tractament de la diversitat
- Nova organització (horaris, canvis d'aules, nombre professorat,...)
- Ansietat per canvi de centre i amics

7. Em podries indicar algunes activitats concretes de bones pràctiques que coneguis i que ajudin a fer una millor transició primària secundària? Marca les 3 principals tot numerant de 1 a 3, on l'1 és la de major importància per a tu.

- Coherència entre els projectes educatius i clima dels centres
- Empatitzar amb l'alumnat davant d'aquest procés
- Coordinació entre centres
- Activitats específiques de transició amb 6è i 1r d'ESO
- Coordinació professorat de primària i secundària, alumne per alumne
- Informació i acompanyament per a les famílies
- Visites organitzades pels alumnes als centres de secundària
- Fer un treball per apropar metodologies entre 6è i 1r d'ESO
- Reunions inicials institut-família-alumne

8. Creus que per la **majoria** d'estudiants suposa un canvi difícil? Sí No
9. Creus que fora bo evitar la transició tot optant per una nova organització del sistema? Sí No
10. Em podries dir quins serien per a tu els tres eixos fonamentals en que s'hauria de basar un bon procés de transició escola-institut?

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Alba Serrano

Professorat escoles:

1. Em pots indicar quin creus que és l'estat actual dels processos de transició de les escoles de primària als Instituts?

2. En general els alumnes mostren neguits pel pas a un institut? Quins són els principals?

Reps moltes consultes per part de les famílies en quant al procés de transició?
Mostren neguit?

3. Consideres que aquest procés de transició suposa un problema? O pel contrari una oportunitat?

4. Quines consideres que són les majors diferències que els alumnes es troben al passar de l'escola d'Educació Primària a la Secundària? Marca les 5 principals tot numerant de 1 a 5, on l'1 és la de major importància per a tu.

- Contingut
- Metodologia / dinàmica
- Deures
- Avaluació
- Treball més important que l'esforç
- Clima / ambient
- Seguiment alumne per part del professorat
- Contacte famílies
- Horaris
- Nous espais físics
- Noves relacions
- Número professors
- Relació amb professors
- Resolució problemes de conducta
- Ajuda que reben dels pares

5. En el procés de transició i l'arribada a l'institut, quins creus que són els aspectes emocionals que poden afectar més a l'alumne? Marca les 3 principals tot numerant de 1 a 3, on l'1 és la de major importància.

- Motivació
- Autoestima
- Diferent relació que els ofereix el professorat
- Desconeixement del nou professorat sobre l'alumne
- Por al nou context
- Aspectes normatiu
- Nova metodologia
- Dimensió relacional amb nous companys

6. En diversos estudis s'ha constatat que el rendiment acadèmic baixa al començar l'educació secundària. Creus que és així? Sí No

Quins aspectes poden influir més perquè sigui així? Marca les 4 principals tot numerant de 1 a 4, on l'1 és la de major importància per a tu.

- Lligat amb la relació que es té amb el professorat
- Pèrdua d'atenció i d'interès per desconeixement del professorat sobre l'alumne
- Diferències entre expectatives de l'alumne i resultats obtinguts
- Manca de maduresa pel nou sistema escolar
- Més incidència d'un possible baix nivell socioeconòmic
- Menys involucració de les famílies

- Diferències de metodologia
- Manca de preparació per a aquesta transició
- Possible desajust en el tractament de la diversitat
- Nova organització (horaris, canvis d'aules, nombre professorat,...)
- Ansietat per canvi de centre i amics

7. Em podries indicar algunes activitats concretes de bones pràctiques que coneguis i que ajudin a fer una millor transició primària secundària? Marca les 3 principals tot numerant de 1 a 3, on l'1 és la de major importància per a tu.

- Coherència entre els projectes educatius i clima dels centres
- Empatitzar amb l'alumnat davant d'aquest procés
- Coordinació entre centres
- Activitats específiques de transició amb 6è i 1r d'ESO
- Coordinació professorat de primària i secundària, alumne per alumne
- Informació i acompanyament per a les famílies
- Visites organitzades pels alumnes als centres de secundària
- Fer un treball per apropar metodologies entre 6è i 1r d'ESO
- Reunions inicials institut-família-alumne

8. Creus que per la **majoria** d'estudiants suposa un canvi difícil? Sí No

9. Creus que fora bo evitar la transició tot optant per una nova organització del sistema? Sí No

10. Em podries dir quins serien per a tu els tres eixos fonamentals en que s'hauria de basar un bon procés de transició escola-institut?

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Alba Serrano

Alumnat 6è EP:

1. Has pensat que l'any que ve començaràs a anar a l'institut? Encercla la resposta

Sí

No

2. Estàs preocupat per el canvi de l'escola a l'institut? Encercla la resposta

Gens Una mica Bastant Molt

3. Què és el que més et preocupa?

4. Què és el que et fa més il·lusió?

5. En tens ganes? Encercla la resposta

Sí No

6. T'han explicat alguna cosa sobre l'institut? Què?

7. A casa heu parlat sobre el tema? Encercla la resposta

Sí No

8. Quines són les tres diferències més grans que creus que hi ha entre l'escola i l'institut?

Moltes gràcies per la vostra ajuda i molta sort al començar l'Institut!

Alba

Alumnat 1r ESO:

1. Et preocupava el canvi de l'escola a l'institut? Encercla la resposta

Sí

No

2. Què és el que més et preocupava?

3. Què és el que et va ser més difícil?

4. Ha estat més fàcil del que t'imaginaves? Encercla la resposta

Sí

No

5. Creus que et van preparar bé, a l'escola de primària, per fer aquest canvi? Encercla la resposta

Sí

No

6. Què és el que més t'ha sorprès i no t'imaginaves?

7. Què creus que s'hauria de treballar amb els nens de 6è perquè els fos més fàcil?

8. Hauries preferit seguir estudiant a l'escola en comptes de començar a anar a l'institut? Encercla la resposta

Sí

No

Moltes gràcies per la vostra ajuda!

Alba

Annex 2: consentiment informat

CONSENTIMENT INFORMAT PER LA PERSONA PARTICIPANT

Títol del Treball: La transició de primària a secundària: una assignatura pendent?

Investigadora responsable: Alba Serrano i Martínez

e-mail: albas4@blanquerna.url.edu

Informació bàsica del Treball de Recerca

El treball de final de grau, objecte d'aquesta entrevista/enquesta està centrat en els processos de transició de primària a secundària i sobre les diferents concepcions que en tenen al respecte diferents estaments educatius. Els objectius que s'han proposat són els següents:

- Conèixer les concepcions que tenen els Serveis Educatius i la Inspecció Educativa sobre la transició de primària a secundària
- Conèixer les concepcions que tenen al respecte els equips directius i el professorat, tant de l'Educació Primària com de la Secundària Obligatòria.
- Conèixer quines són les creences al respecte, de l'alumnat abans i després de fer el procés de transició.

El material i/o les dades obtingudes gràcies a la seva participació en aquest Treball de Recerca seran d'ús exclusiu intern de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport - Blanquerna. En el cas que fossin incloses en una publicació dins de l'àmbit acadèmic i científic complirien estrictament les condicions ètiques de confidencialitat exigides en una recerca d'aquestes característiques.

Per validar la vostra participació és necessari que llegiu i contesteu les següents preguntes amb atenció i que signeu el document.

- He llegit la informació que m'ha estat facilitada sobre aquest projecte? SÍ / NO
- He tingut l'oportunitat de preguntar i comentar qüestions sobre el projecte? SÍ / NO
- He rebut suficient informació sobre aquest projecte? SÍ / NO
- He rebut respostes satisfactòries a totes les preguntes? SÍ / NO
- Estic d'acord en participar-hi? SÍ / NO
- Autoritzo la meua participació en el projecte? SÍ / NO
- Autoritzo la participació de les persones de les quals és responsable (en el cas d'una representació institucional)? SÍ / NO

Nom de la persona participant: _____

Data: _____

Signatura:

Moltes gràcies per la vostra col·laboració!

Alba Serrano